

Centre for Financial Crime
& Security Studies

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

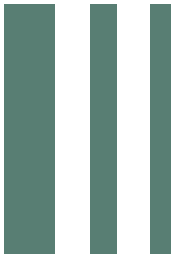
Europejska Sieć Analityczna ds. Monitorowanie
Sankcji i Wrogiego Finansowania (SIFMANet)

Rekomendacje dotyczące skuteczności sankcji wobec Rosji

SIFMANet

European Sanctions and Illicit
Finance Monitoring and
Analysis Network

Od lutego 2022 r. Unia Europejska przyjęła dziesięć pakietów sankcji wobec Federacji Rosyjskiej w celu zmniejszenia jej możliwości wojskowych poprzez ograniczenie dostępu do zasobów materiałowych i finansowych. Dla zbudowania skutecznego systemu sankcji fundamentalne znaczenie ma przegląd postępów we wdrażaniu tych środków ograniczających przez państwa członkowskie. W tym właśnie celu powstała sieć analityczna SIFMANet. Prowadząc studia przypadków w kilkunastu państwach członkowskich UE sieć SIFMANet zebrała materiały pozwalające na opracowanie poniższych rekomendacji. Ich wdrożenie pozwoliłoby przewyciężyć zidentyfikowane przez naszych badaczy wyzwania w zakresie wdrażania sankcji wobec Rosji i zwiększyć ich skuteczność.

Poprawa status quo: Skuteczniejsze wdrażanie sankcji przez państwa członkowskie UE

Dostosowania ustawodawstwa krajowego

Skuteczne wdrażanie sankcji jest utrudnione przez sprzeczności między wcześniej funkcjonującymi w wielu państwach członkowskich przepisami prawnymi dotyczącymi sankcji a wymogami nowych regulacji unijnych w zakresie środków ograniczających.

Zwiększenie zasobów na rzecz wdrażania sankcji

Państwa członkowskie stawiają czoła niedoborom personelu i wiedzy fachowej dotyczących sankcji. Problem ten dotyka zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne - w szczególności spoza sektora finansowego.

Większa przejrzystość i dostępność danych

Dostęp do wysokiej jakości i aktualnych danych jest kluczem do identyfikacji osób i podmiotów podlegających sankcjom, a także do wspierania podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie sankcji oraz prowadzenie dochodzeń i postępowań prawnych w tym zakresie.

Usprawnienie obiegu informacji między państwami członkowskimi

Państwa członkowskie UE powinny usprawnić system dzielenia się informacjami nt. unikania sankcji w zakresie danych wywiadowczych, metodologii i ostrzegania o zjawiskach wymagających szczególnej uwagi („czerwonych flagach”). Kluczowe jest w tym zakresie także zaangażowanie sektora prywatnego.

Poprawa status quo: Skuteczniejsze wdrażanie sankcji przez państwa członkowskie UE

Harmonizacja prawa

W skali UE istnieją poważne różnice w interpretacji i egzekwowaniu - w teorii jednolitych - unijnych zasad dotyczących sankcji. Możliwe działania zaradcze na tym polu mogą obejmować przeniesienie części prawodawstwa wdrożeniowego w zakresie sankcji z poziomu narodowego na unijny w celu ujednoczenia odpowiedzi na pojawiające się wyzwania czy stworzenie organu, który scentralizowałby wdrażanie sankcji w ramach UE.

Usprawnienie audytu wdrażania sankcji

System sankcji jest skuteczny tylko tak skuteczny, jak skutecznie jest wdrażany. UE powinna aktywnie monitorować wdrażanie i egzekwowanie regulacji sankcyjnych przez państwa członkowskie oraz zapewniać im wsparcie w przypadku zidentyfikowania problemów.

Wzmocnienie monitorowania granic zewnętrznych UE

Konieczne jest dodatkowe wsparcie dla tych państw członkowskich, które są odpowiedzialne za obsługę granicy unijnej z Rosją i Białorusią i egzekwowanie na niej sankcji handlowych.

Intensyfikacja współpracy między władzami a sektorem prywatnym

Wdrażanie sankcji jest skuteczniejsze przy wykorzystaniu wiedzy sektora prywatnego do tworzenia skuteczniejszych ram prawnych.

Następne kroki: Eliminacja luk w unijnym systemie sankcji

Przekonywanie państw trzecich do współpracy przy wdrażaniu sankcji

UE musi wykorzystać swoją siłę gospodarczą do przekonywania państw trzecich do współpracy przy wdrażaniu unijnych sankcji. UE powinna wykorzystując instrumenty polityki handlowej i dialogu finansowego wpływać na decyzje państw trzecich. W szczególności trzeba lepiej ukierunkowywać sankcje przeciw podmiotom skłonny do ich omijania. Jednocześnie niezbędna jest bardziej aktywna strategia komunikacyjna w celu osłabienia siły oddziaływania narracji rosyjskich na państwa trzecie.

Nagłaśnianie problematyki sankcji

UE zawiódła pod względem komunikowania obywatelom europejskim celu, skutków i warunków powodzenia sankcji. Unia i państwa członkowskie powinny głośno mówić o wpływie sankcji na gospodarkę i maszynę wojenną Rosji, a także zachęcać swoich obywateli i przedsiębiorstwa do wygospodarowania zasobów niezbędnych do efektywnego wdrażania sankcji.

Dalsza izolacja Rosji w ramach międzynarodowego systemu finansowego

Uczestnictwo w systemie SWIFT ważnych rosyjskich instytucji finansowych podważa wpływ ograniczeń sankcyjnych na rosyjski sektor bankowy. W konsekwencji konieczne jest rozszerzenie zakresu tych działań ograniczających.

Profesjonalni pośrednicy jako legitymowany cel

Zawodowi pośrednicy handlowi i doradcy prawni często ułatwiają obchodzenie sankcji. Konieczne jest proaktywne podejście do identyfikacji i karania osób odpowiedzialnych za ten proceder.

Nowe narzędzia

Ważne jest czerpanie z doświadczeń państw, które w ramach swoich systemów prawnych opracowały rozwiązania ułatwiające egzekwowanie sankcji, takie jak krajowe listy sankcyjne czy odwrócenie ciężar dowodowego w ramach procedur przejmowania objętych sankcjami aktywów.

Łatanie dziur w systemach sankcyjnych

UE musi systematycznie współpracować ze swoimi sojusznikami nad identyfikacją niespójności między reżimami sankcyjnymi poszczególnych państw i likwidować wykryte luki, tak aby sprawnie eliminować szanse na obchodzenie sankcji.